

Članki morajo biti frankirani, podpisani in opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Časopis prejemajo le člani strokovne organizacije, ki so vključene v strokovni komisiji za Slovenijo, in sicer brezplačno.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS

— Izhaja 15. v mesecu. —

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, pošt. predal 290

Čekovni račun št. 13.562

Telefon Interurban št. 3478

Rokopisi se ne vračajo.

Po zaupniških volitvah

Ustanova obratnih zaupnikov postaja z vsakim letom važnejši faktor, ne le za delavstvo, temveč za celo javno življenje. Dasi ne postavljajo kandidate za to ustanovo politične stranke, ki razumejo ob raznih drugih volilnih prilikah zainteresirati javnost zanje, se čuti tudi pri zaupniških volitvah, ki jih vodijo v glavnem delavci sami, vsako leto večjo živahnost in večji interes.

Mnogi javni delavci in socialni politiki blagrujejo za to ustanovo dotičnega ministra, ki je pod naredbo o instituciji obratnih zaupnikov podpisal. Mislijo, da je to ustanova, ki ima od vse socialno-politične zakonodaje največjo sposobnost zainteresirati delavstvo za socialna vprašanja in mu nuditi oporišče, kjer lahko razvija smisel za samoupravo. Kakor nočemo kratiti zasluge nikomur, ki je v javnem življenju pokrenil kako dobro stvar, tako jo nočemo tudi v tem slučaju. Moramo pa tudi pri tej priliki — ne radi samohvale — podčrtati še enega čimla, ki je za razvoj odločilen, to je tistega, ki je dal omenjeni naredbi, ki je konec koncev le mrtva črka, tudi kri in meso. Nesporno je, da so to naše strokovne organizacije, ki so tudi pri zaupniški instituciji, kakor pri celi socialni zakonodaji poskrbele, da se stvar uvede v življenje, da postane gibka in živa.

Dr. Andrej Gosar, ko je podpisoval kot bivši minister socialne politike naredbo o zaupniških volitvah, je imel pri tem gotovo najboljši namen. Pogreške te naredbe pa izvirajo iz tiste znane diference, ki jo opaziš na vseh poljih ljudske delavnosti, namreč razlike med teorijo in prakso. Največja hiba naredbe je gotovo v tem, da se vrše volitve v to ustanovo ravno v januarju vsakega leta. Ravno takrat, ko je vsled zimske dobe najbolj skrčen delovni trg in ko imajo obrati zaposlenih najmanjše število delavcev, ravno takrat se te volitve izvajajo. Januar je mesec najslabše gospodarske konjunktore, tudi z vsemi psihološkimi posledicami, ki so pri tej stvari najbolj merodajne.

Zamislite si samo delavski položaj v takem času, ko stoji pred vrati obratov največje število brezposelnih, ki so ravno v zimskem času v največji potrebi in zato najmanj povprašujejo, kakšni bodo delovni pogoji, če se jih sprejme v službo. Njim je v tem času glavno, da sploh prežive in so v večini slučajev pripravljeni sprejeti delo skoro brezpogojno. Zato je bila zima od nekdanje doba, v kateri so delodajalci najrajši poravnali račune s svojimi delavci, ki so se tekom leta nabrali. V večini obratov je zima čas za kazenske sankcije, zaslužene in nezaslužene.

V to dobo padajo torej zaupniške volitve in če bi bilo kaj spremeniti na naredbi, bi bilo treba predvsem prestaviti čas volitev v konjunktorno ugodnejši letni čas. Naredba bi bila potrebna tudi še mnogo drugih dopolnitev, o katerih bomo ob priliki predložili celoten seznam. Naš podarek danes gre pa za tem, da ugotovimo predvsem potrebo teh korrekture.

Naše strokovne organizacije so tudi v letošnjih zaupniških volitvah

pokazale, da se giblje njihovo delovanje na samem terenu življenja, zato je pa tudi delavstvo podprlo njihove kandidate z vsem potrebnim zaupanjem. Nimamo še pred sabo točnih števil o izidu teh volitev, glavna slika pa kaže tudi letos, kakor v preteklih letih, da so prispevale levji donos, da se zaupniška ustanova sprovaja v življenje.

Za mnoge druge organizacije so zaupniške volitve predvsem prestižno vprašanje. Vprašanje štetja glasov, za one organizacije, ki so pa ustanovljene po odkriti ali prikriti želji podjetnikov, za rušenje delavske enotnosti, so pa te volitve — politično vprašanje. Včasih so plavi zavzemali to dvomljivo častno mesto. V novejši dobi so jih nadomestili zeleni. Kakor prej plavi, tako so delali sedaj zeleni volilni boj, predvsem na šlagerjski in »maherski« način. Njih se ne tiče ustanova delavskega zaupnika, njih se ne tiče opora, ki naj jo ima delavstvo v tej ustanovi, njim gre predvsem zato, da na en ali drugi način odvrnejo delavstvo od težnje po samoupravi in oddajo svoje glasove kandidatom, ki bodo verno služili dotični politični grupaciji in ne delavstvu samemu. Kako se to doseže, smo videli v raznih prilikah. Nekaj z natolcevanjem pravih strokovnih organizacij, z izmišljotinami, obdolžitvami in

podtikanjem, nekaj z grožnjami in nekaj z obljubami. Če se spomnimo na gornjo ugotovitev, kako neprikladen čas je januar, potem se je treba čuditi, da hude grožnje in sladke obljube ne dosežejo primerljivih rezultatov, to je pa tudi obenem izvrstno moralno spričevalo delavstva, ki kljub hudi bedi in hudi stiski ne podleže in izvoli zopet in zopet tiste svoje kandidate, ki ne morejo niti groziti, ker niso v položaju, da bi sploh mogli škodovati svojemu sodelavcu in ne morejo nič obljubovati, ker nimajo materielnih dobrin, ker sploh nimajo drugega, kakor svojo pošteno zavest, da so člani velike delavske familije in da hočejo žrtvovati v njen dobrobit vse svoje umstvene sposobnosti.

Če bi drugi stanovi mogli pokazati na tako svojo notranjo moralno silo, potem bi ne bilo treba čitati vsak dan po raznem dnevnem časopisu jeremijad o krizi javne morale in o krizi zaupanja sploh. Kljub vsem tem mahinacijam, kljub vsem naporom in intrigam stoji delavstvo tudi po teh volitvah kot strnjena enota, ki se prinenjuje prilikam, ki študira svoj položaj, ki spopolnjuje svoje moralne sile in svoje znanje in čaka — poudarjamo — kot strnjena celota, da pride ugoden trenutek, ko bo predložilo svoj račun in svoje — zrelostno spričevalo!

Strokovne organizacije in brezposelno skrbstvo

Vse delavske strokovne organizacije, pa najsi bodo te razredne ali »nacionalne«, ugotavljajo eno:

da je položaj delavskega razreda v naši državi težak in da delavski razred ni zaščiten.

Vsak delavski list, naj se že ime-njuje kakor hoče, piše o tem dneвно in prinaša za to dokumente, ki so neovrgljivi. Naše delavske razredne strokovne organizacije se bavijo s tem problemom vsakodnevno. Po dosedaj iznešenih podatkih v našem časopisu je ugotovljeno:

da so delavske plače povprečno od leta 1930 padle letno za 1 milijardo 156 milijonov Din;

da je delovni čas podaljšan za več ko 50 odst.;

da se delavski zaupniki od strani podjetnikov in njihovih slug preganjajo;

da podjetniki omejujejo svobodo strokovnih organizacij in vsako stavkovno akcijo označijo kot akcijo iz luksuza ali nekakih političnih potreb, a ne iz stvarne potrebe za večji kos kruha.

Vse to pritiska na delavski razred in če po drugi strani pogledamo na današnje stanje delavskih ustanov, je ista slika.

Socialno zavarovanje zoper bo-lezen in nezgodo je takšno, da mora delavec, ki oboli ali se mu pripeti nezgoda, izhirati pri vseh dajatvah, do katerih ima pravico.

Zavarovanje zoper starost, onemoglost in smrt sploh ni še sprovedeno, dočim ima to prepotrebno ustanovo delavstvo po vseh kulturnih državah.

Delavske zbornice danes istotako niso več delavske zaščitne ustanove, kajti njihov delokrog se je

pretvoril v ustanovo za prepisovanje aktov in njih samouprava obstoja samo še na papirju.

Zakon o zašč. del. sicer obstoja, a njegove odredbe za večino podjetnikov ne veljajo posebno na de-želi in ako se delavci ali njih razredne strokovne organizacije na njih sklicujejo, nalete le na ciničen posmeh od strani poslodavcev.

Poslodavci izkoriščajo svoj družabni položaj v procesu dela in proizvajanja za poslabšanje ekonomskega položaja delavskega razreda.

Oni smatrajo, da smejo sami reševati vsa vprašanja delavskega socialnega zavarovanja. Določajo delavcem plačo od 2.50 Din na uro. Določajo cene kruha, mesu, stanovanjem in vsem najvažnejšim življenjskim potrebščinam delavskega razreda!

Za vse pa tudi najdejo takoj opravičilo.

Kadar se postavlja vprašanje delavskega zavarovanja zoper starost, onemoglost in smrt vzdiknejo: »Naše narodno gospodarstvo ne prenese novih bremen.« Svoj dolg socialnemu zavarovanju, ki znaša nad 170 milijonov Din, opravdajo s »krizo in težkim položajem industrije in obrti«. In ta položaj je težak samo zanje. Za delavce, male obrtnike in kmete on ne sme biti težak. Delavci morajo plačati socialno zavarovanje, čeprav imajo tako malo od tega.

Vzemimo vprašanje štrajka, ki je skrajno, a najbolj učinkovito sredstvo delavskega razreda v borbi za izboljšanje življenjskega položaja in delovnih pogojev.

Poslodavci označujejo štrajk kot napad na privatno lastnino in zahtevajo, da se štrajk zabrani, a delav-

cem določi minimalna mezda 15 do 20 Din na dan. Skušajo dokazati, kako ogromno škodo povzročajo štrajki gospodarstvu, kako je potrebno za svoje stališče pridobiti merodajne činitele, kmete, male obrtnike in celo delavce.

Dejstvo je, da industrialci in vsi večji podjetniki ne morejo biti narodnjaki. Za njih je domovina tam, kjer so večje možnosti za kupičenje dobičkov. Ugotovljeno je, da pri nas tuji kapital sodeluje s preko 6 milijard dinarji v najvažnejših gospodarskih panogah industrije, trgovine in prometa.

Dnevno časopisje prinaša podatke o milijonskih dohodkih teh industrij vsako leto. Dividende teh industrialcev se večajo iz leta v leto, a nič jih to ne moti, da ne bi ob vsaki priliki imeli polna usta o »svojih revnih dohodkih«.

To so dejstva, ki se ne morejo izpodbiti. Te enako konstatirajo delavske razredne strokovne organizacije in delavske ustanove, kakor tudi meščanski gospodarstveniki. To nam potrjujejo tudi izjave g. ministra socialne politike in narodnega zdravlja Dragiša Cvetkovića na zborovanju v Osijeku. Tam je g. minister med drugim rekel:

Bratje in prijatelji delavci, jaz mislim, da v naši državi ni bolj nesrečnega stanja in strašnejšega položaja, kot je položaj delavskega razreda. Svobodno se more reči, da imajo vsi razredi, razen delavskega, nekako reguliran svoj razredni položaj, ki jim omogočuje kolikor toliko dostojno in mirno življenje, a samo delavski razred ostaja popolnoma nezaščiten.

Ako hočemo socialno pravičnost, mir in red v državi, moramo predvsem delovnemu svetu dati boljše življenje, polno svobodo in možnost, da z ostalimi razredi živi in koristi splošnim interesom države. Notranji red in mir se ne more očitovati s pomočjo žandarjev in oblasti, temveč samo, ako so državljani srečni in zadovoljni.

Jaz sem proti temu, da se socialna borba preprečuje s silo. Mi imamo odlično socialno zakonodajo, kakršne nimajo mnoge napredne države, a od socialne zakonodaje, od njenega programa pa do izvajanja v praksi in rezultata tega izvajanja je ogromna razlika. Osemnajst let že stoji naša socialna zakonodaja kot mrtve črke brez pozitivnih rezultatov.

Zares. Dosedaj se je s strani poslodavcev in njihovih eksponentov preprečevala borba delavskega razreda, kar potrjujejo tudi gornje izjave g. ministra. Zahteva delavskega razreda po svobodnih volitvah v delavsko zavarovanje je bila dosedaj odbita. V delavskem zavarovanju, delavskih zbornicah in javnih borzah dela delavski razred nima vpliva in zato se do danes te ustanove niso pretvorile v prave delavske ustanove. Delavske stavke so deloma onemogočene. K najvažnejšemu vprašanju, k vprašanju predlaganja uredbe o minimalnih mezdah je delavskemu razredu dana le delna možnost, da izrazi svoje mišljenje, medtem ko so industrialci ne samo imeli možnost obdržavati konferen-ce, marveč so imeli polno svobodo akcije po tem vprašanju.

Na vseh teh konferencah je prihajala do izraza želja industrialcev za prepoved štrajkov in svobode

akcij; obenem se je zahteval razpust razrednih delavskih in nameščenskih strokovnih organizacij.

V takem položaju delavskega razreda je zares skrajni čas, da imajo vsi državljani enake pravice in ne samo dolžnosti. Delavski razred, kmetje in ostali družabni sloji so nosilci družabne zajednice. Oni niso samo proizvajalci vseh življenjskih potreb, marveč tudi glavni konzumenti teh produktov. In kadar jih oni vsled težkega materialnega položaja ne morejo trošiti, ne more imeti od njih koristi niti družabna zajednica, ker beda ima dve poti: fizični in moralni propad bednih in njih degeneracijo z ene in opravičeno borbo za boljše življenske in de-

lovne pogoje z druge strani. Korist od tega imajo samo industrijalci, ki kupičijo dobičke, medtem ko celi družabni sloji in delavski razred propadajo.

Kdor ne želi upropaščanja delovnih ljudi, mora biti pristaš delavskih pravic, njihovih organizacij in pristaš svobode za zaščito njihovih življenjskih vprašanj.

Razredne delavske strokovne organizacije so prvi pobornik te svobode in zagovornik edinstva delavskega razreda. Zato si morejo delavci samo potom svojih organizacij priboriti boljše življenske in delovne pogoje za sebe in za svoje družine. (Po »Radniku« br. 24.)

Debata

o vprašanju: „Kaj manjka!“

V predzadnji številki »Delavca« smo priobčili članek: »Forme se menjajo — cilj ostane.« V tem članku smo pozvali naše čitatelje, da se oglašijo in sporoče svoje mnenje, kaj mislijo, da je treba v naših organizacijah spopolniti, da se prilagode novim razmeram.

Dosedaj smo dobili nekaj odgovorov, toda reči moramo, da v njih ni zadeto bistvo, radi katerega smo to vprašanje načeli. V vseh prispevkih, ki smo jih k temu vprašanju sprejeli, govorijo pisce o nezavednosti v delavskih vrstah, v glavnem se pa vsi strinjajo v tem, da je glavno zlo splošno pomanjkanje izobrazbe. Nekateri teh prispevkov danes objavljamo in prosimo naše čitatelje, naj še prispevajo k razčiščenju tega vprašanja svoje prispevke.

Dopise smo seveda primerno skrajšali in vzeli iz njih glavna jedra k temu vprašanju.

I. Dopis.

»Član sem že 33 let svobodne strokovne organizacije krojačev v Mariboru in Vam hočem razjasniti, kaj manjka, da danes delavstvo nima nobenega pravega razumevanja za svoje strokovne organizacije. Vsemu temu je kriva premala izobrazba delavstva. Delavska mladina se je vzgajala v organizacijah in društvih, ki so od člana zahtevala le denar, ne da bi ga za to vzgajala. Le da je plačal članarino, pa je bilo dobro. Takšne organizacije in društva morajo propasti. Da je pa delavstvo tako nezavedno, so pa tudi krivi funkcionarji posameznih organizacij, ki delavca uče le, kaj ima dobiti, ne pa, da je treba za doseg pravic tudi mnogo žrtvovati. Zato bi bilo potrebno, da funkcionarji delavstvo vzgajajo tudi v tem smislu. Delavcem bi bilo potrebno dopovedati, če se hočeš imeti za razredno zavednega, tedaj ti mora biti delavski časopis sveto pismo, moraš vedeti in umeti, kaj je enotnost, enakost in bratstvo. Moraš vedeti, kaj se pravi v slogi je moč. In kadar bo 50 odstotkov delavstva zavedalo se tega, tedaj bo med delavstvom drugačna sloga in tudi mezdana gibanja se bodo vodila drugače — brez danjih težkoč.

V. F., Maribor.

II. dopis.

Kriva sedanjemu nezanimanju delavcev do svoje organizacije je nezavednost. Delavci se udinjajo preveč v verske stvari, ne pa za svojo existenco in izboljšanje gmojnega položaja. Vsak naj prizna, da je v skupnosti moč, vsak to dobro

ve in vendar kako malo se briga, če dela v tej smeri ali ne. Namesto, da bi stal trdno in neomajeno in korakal k svojemu cilju, pa poslušal razne hlapčevske ljudi, ki natolcujejo delavske organizacije in njihove člane. Z raznimi frazami in pregovarjanjem skušajo pridobiti delavca, da odstopi od organizacije. Seveda kdor je nezaveden in kdor je premalo izobražen v delavskem duhu, ta jim nasede in ne ve, da sam sebi kruh in ugled zmanjšuje. Marsikaj so in še pridobivajo za delavstvo organizacije. In koliko več bi lahko že pridobile, ko bi se vsak delavec zavedal: ta organizacija je moja. Čim bolj bom jaz zaveden, discipliniran in izobražen, temveč bo lahko organizacija, to je delavci skupno, pridobili pravice in moči. Zatorej apeliram, strnimo se v nepremagljiv zid, da ga nobena sila ne bo mogla porušiti, da bo sigurnejša in boljša bodočnost naša in naših otrok!»

A. Ž. ml., Hrastnik.

III. dopis.

Delavci niso več iskano blago, kot nekaj. Nihče se noče brigati za nas, če se ne bomo sami pobrigali. In kako si hočemo zboljšati bodočnost, ko pa delavec sam noče boljše? Poglejmo mezdana gibanja. Ako se hoče v enem obratu izvesti mezdana gibanje, je to skoro nemogoče, ker se ostali obrati ne zavedajo, da bi morali prvega podpirati v izvedbi gibanja. Podjetnik pravi, če bodo zvišali plače drugod, jih bom pa še jaz. Toda drugod jih ne bodo zvišali, če delavstvo tega ne bo z vsem povdorkom zahtevalo. No in se v eni delavnici delavci organizirajo. Organizacija hoče v vsej stroki v enem mestu dvigniti delavce, da zahtevajo izboljšanje mezd. Ko ima že nekaj delavnic organiziranih, pa postanejo delavci prve delavnice nestrpnji, češ, saj smo se organizirali, zdaj se mora položaj takoj izboljšati kar čez noč, drugače pa ne bomo več plačevali prispevkov. In ko vidijo, da organizacija ne more napraviti čudeže, pa postanejo mlčni in brezbrizni do organizacije in ko pride odločilen trenutek, pa popuste. In zakaj to, ker delavstvo ni zadostno izobraženo, da naleti povsod v kamen spotike in taki nezavedneži več škodujejo kot pa koristijo.

Potem pa še nekateri hinavci, ki plačajo nekaj prispevkov, potem se pa pri delodajalcu hlinijo in mu izdajo vse načrte, kaj mislijo delavci. Dosežejo, da najboljši sodelavci vrže delodajalec na cesto, sami pa imajo zboljšani položaji, kar brez organizacije. In taki ljudje so rakrana za delavstvo in bi delavci morali najenergičnejše obračunati z njimi. Prav tako se je zgodilo sedaj v neki delavnici v Ljubljani.

Predvsem pa nam manjka zavednih, izobraženih in kar je glavno, značajnih ljudi v delavskem pokretu, če bi teh bilo več, bi naša borba za izboljšanje delavskega položaja bila mnogo, mnogo uspešnejša in odločnejša. K. S.

STROKOVNI VESTNIK

KOVINARJI

Strojne tovarne v Ljubljani. Dne 21. januarja je podjetje odpustilo 60 delavcev iz službe. Vse intervencije s strani organizacije in deputacija pri g. banu niso mogle preprečiti redukcije. Strojne tovarne so specializirane za državna naročila, katera pa sedaj iz neznanih razlogov izostajajo ter se dajejo v inozemstvo. Država še dolguje podjetju Din 1.900.000. Radi tega je prišlo podjetje v krizo za nabavo materiala. Sedaj je še od nekdanjih 750 delavcev zaposlenih 180 delavcev, lep napredek za Slovenijo.

Da se ne pozabi. V Celju v tovarni Westen d. d. je bilo ob priliki izprtja reduciranih 240 delavcev in delavk, ki so še danes brezposelni. Podjetje dela s polno paro.

Začetkom januarja t. l. je podjetje KID na Jesenicah začelo izdajati »Tovarniški vestnik«. Urednik tega »vestnika« je znani prvak JRZ na Jesenicah g. A. Kuhar, uradnik pri KID. List ima namen, da delavstvo informira o vseh zadevah pri KID in kakor sam piše, se mu gre za sožitje in sodelovanje z delavci. Kako je pa v resnici: KID je odpovedala kolektivno pogodbo, hoče znižati plače in uvesti nov mezdni sistem (Richtlohn), izločiti akordne tarife iz kolektivne pogodbe in si ustvariti svobodno odločitev pri določanju akorda. Vse to pa hoče doseči s pomočjo tega »vestnika«, ki naj podjetju pomaga delavske možgane mrcvariti in razbijati solidarnost, ker drugega namena ta »vestnik« nima. Izven tega prinaša »vestnik« še razne recepte za gospodinjstvo, kako se kuhajo jajca, da ne počijo, kako se čistijo vrata na štedilniku in kako se krpajo stare nogavice. Delavske žene so tega dela v »vestniku« zelo vesele, ker bodo sedaj lahko postregle svojim možem po trudopolnem in za podjetje dobičkanosnim delom z nepočenimi jajci, z zakrpanimi nogavicami in s svetlimi vraticami na štedilniku itd. Delavci, ki ta vestnik dobivajo brezplačno, znajo ta list pravilno ceniti in si pisanje tega vestnika pravilno tolmačiti ter mu pod nobenim pogojem ne bodo nasadali. Večina delavcev ta list vrača.

Moste.

Podpisana Štefka Gale se najtopljeje zahvaljujem vsem sodrugom in sodružicam v tovarni »Saturnus« d. d. Ljubljana za nabrano vsoto Din 628.— ob priliki smrti mojega moža. Štefka Gale, delavka v tovarni »Saturnus«.

RUDARJI

Volitve v bratvsko skladnico

Za dne 28. februarja t. l. so razpisane volitve delegatov v krajevne skupščine, krajevnih bratovskih skladnic dravske banovine za vsa rudarsko in plavžarsko delavstvo. Volitve se bodo vršile po novem pravilniku in sicer po proporcijem sistemu. Volitve so tajne in se glasuje v listki. Volilno pravico ima vsak polnopravni članica, ki je dovršil 21. leto starosti. Voljen pa more biti le tisti, ki je dopolnil 24. leto starosti in je najmanj eno leto zaposlen pri dotičnem podjetju. Poslovna doba traja tri leta.

Izvoljeni delegati izvolijo potem iz svoje srede upravni odbor krajevne bratovske skladnice, nadzorstvo in delegate za glavno skupščino Glavne bratovske skladnice, katera potem voli iz svoje srede Glavni upravni odbor.

S tem, da se je razpisalo volitve, se je vendar enkrat ugodilo večletnim zahtevam rudarjev in plavžarjev, da si po novem pravilniku iz leta 1933 izvolijo v upravne odbore ljudi, katerim bodo poverili svoje zaupanje. Kakor izgleda, bo volilni boj precej oster, ker se bodo za mandate borile vse tri strokovne organizacije. Strokovna organizacija Zveza rudarjev Jugoslavije bo po svojih podružnicah skoro v vseh rudnikih postavila samostojne kandidatne liste. Glasovnica liste Zveze rudarjev Jugoslavije bo rdeča. Zato bodo vsi rudarji dne 28. februarja oddali rdečo glasovnico celo nazaj v kuvertu in ostale pa pretrgali. S tem bodo najlepše manifestirali svojo moč in enotnost ter odločnost v borbi za svoje pravice.

Naj živi zmagala liste Zveze rudarjev Jugoslavije.

Razglas članstvu Zveze rudarjev Jugoslavije

Načelstvo in nadzorstvo Z. R. J. je na skupni letni seji z dne 24. januarja 1937 sklenilo, da se ima vršiti VI. redni kongres Zveze rudarjev Jugoslavije v Celju dne 25. aprila 1937. V slučaju nepredvidenih zadržkov sme uprava čas vršitve preložiti.

Dnevni red:

1. Otvoritev kongresa;
2. veriifikacija mandatov;
3. poročilo uprave in nadzorstva za leto 1935-36;
4. volitev nove uprave in nadzorstva;
5. spremembe pravilnika v zadevi odškodnine blagajnikom, podružnicam in glede pogrebne podpore. Nadalje spremembe v zadevi prostih znamk in prava izvolitve v razne odbore in naročnine strokovnega glasila članov;
6. rudarji in socialna zakonodaja;
7. organizacija in taktika;
8. razno.

K točki 5. dnevnega reda pridejo v pravno tudi eventualni predlogi podružnic. Vse ostale informacije dobe podružnice potom okrožnic.

Zagorje, dne 5. febr. 1937.

Za upravo Z. R. J.:

I. Bazelj, t. č. predsednik J. Arh, t. č. tajnik

SPLOŠNA DELAVSKA

STROKOVNA ZVEZA

Podružnica SDSJ v Kemični tovarni v Hrastniku je imela dne 22. jan. 1937 svoj redni letni občni zbor. Otvoril ga je sodr. predsednik Obečkal Ivan ob pol 6. uri zvečer in prečital dnevni red ter podal poročilo o letnem delovanju podružnice. Nato v lepih besedah apelira na delavstvo oziroma članstvo, da naj bo zvesto svoji organizaciji. Prav razveseljivo je bilo poročilo s. blagajnika Majer Antona, ko poroča o stanju blagajne ter o stanju članov, katerega je dve tretjini vsega delavstva zaposlenega v Kemični tovarni v Hrastniku, to je število, ki ga nismo imeli že 10 let.

O organizaciji poroča s. centr. tajnik Lovro Jakomin ter poda poročilo o letnem delovanju centrale, kateremu članstvo pazljivo sledi in odobrava. Nato je bil izvoljen nov odbor z majhno izpremembo, kateri si je nadel nalogo, da pridobi še tiste v organizaciji, kateri še danes na strani čakajo. Poskušalo se bo obdržati čim več predavanj in sličnega, da pride tudi kemično delavstvo enkrat do zavednosti, katero mora imeti vsak delavec.

Drugi dan, dne 23. jan. 1937 smo imeli volitve delavskih zaupnikov, katere so pa z glasovanjem odpadle, ko nam ne bi nasprotno liste »burja« odnesla, tako so bili zopet izvoljeni kandidati na naši listi. Delo organizacije in delo obratnih zaupnikov je bilo v minulem letu res težavno. Poleg pridobivanja članov, smo imeli v začetku leta boj za novo kolektivno pogodbo, ki je izpadla s povoljnim uspehom in tudi mnogo drugih intervencij, katere tudi niso bile brez uspehov.

Torej, sodruzi in sodružice, tukaj se jasno vidi, da močna organizacija rodi delavstvu obilen sad. Nezavedno in neorganizirano delavstvo leze v propast. Torej agitirajte in pridobivajte novih članov, naj niti eden ne manjka. Takrat bomo drugo leto na obnem zboru imeli še lepše poročilo. In ako bomo močni in solidarni v svoji organizaciji, si bomo tudi lažje čuvali in pridobivali svoje pravice, katere nam pripadajo.

Vevško delavstvo že osem tednov v stavki

Dne 14. decembra 1936 je izbruhnila stavka delavstva v papirnici Vevče. V stavki je 430 delavcev in delavk. V stavko je šlo delavstvo zaradi trdovratnega vztrajanja podjetja na znižanju že itak nizkih plač. Stavka traja že skoro dva meseca, vendar med tem časom še ni prišlo do nikakih razgovorov med prizadetima strankama. Vsa javnost se čudi temu zastoj, kakor izgleda, hoče podjetje izstradati delavstvo, samo da ga prisili h kapitulaciji.

Zadnjič smo poročali, da podjetje strahši z založami papirja, kar pa mi nismo verjeli in se je že tudi izkazalo. Kakor smo informirani, uvaža podjetje papir iz inozemstva, da zadovolji svoje naročnike, svoje delavstvo pa pusti stradati v brezdelju že drugi mesec. Takšno so jugoslovanski kapitalisti, ki so na vse to še nacionalni, seveda, kadar gre za profit, pa odpove tudi vsak nacionalizem. Na drugi strani pa se ne najde nikjer nobena instanca, da prepove, oziroma napravi konec takšnemu početju. Ali ni že dovolj bede med narodom! Ali naj dopustimo, da se ta beda še poveča v korist nekaterih, že itak dobro situiranih? Če se bo vse to še nadalje dopuščalo, bodo po mnenju javnosti krivi bede in tuberkuloze, ki se širi med narodom, v prvi vrsti tisti, ki so poklicani da ščitijo onega, ki je socialno šibkejši. In komu je takšno početje v korist, ali je kmetu, ki je na račun stavke že znatno okrnjen pri svojih bournih dohodkih? Istotako ni v korist ne obrtništvu, ne trgovstvu, ki že itak ne more nikamor naprej. Tudi ni v interesu prizadetih občin, ki bodo znatno prikrajšane na svojih dohodkih. Skratka, stavka ni v interesu vse ostale javnosti, da se še nadalje vleče, kar se je tudi jasno pokazalo na sestanku delavstva dne 5. febr. 1937, ko je delavstvo javno in glasno zahtevalo in pozvalo oblast in vse merodajne faktorje, da napravi takšnemu postopanju posameznih kapitalistov konec enkrat za vselej. Ko se je v pretečenem letu delavstvo za obrambo svojih pravic poslužilo stavke na način, da je zasedlo obrate, se je našla instanca, ki je izdala uredbu o prepovedi zasedanja obratov. Naloga in dolžnost iste instance naj bi bila v tem primeru, da izda uredbu, s katero prepove vsak uvoz papirja iz inozemstva.

Ves potek sestanka je bil poziv na oblasti, da napravi čimprej konec, ki naj bo za naše delavstvo ugoden. Dolžnost in skrajni čas za oblast je, da tu energično poseže vmes ter zadevo uredi tako, da bo ustrezala upravičenim zahtevam delavstva, kajti delavske mezde niso vprašanje samo posameznih kapitalistov, ampak so narodnogospodarsko vprašanje, ki se tiče celote, tako oblasti, kakor tudi delavstva.

Na koncu sestanka je bila sprejeta tudi resolucija, ki naj se predloži Kr. Banski upravi, ki se glasi:

Kraljevska banska uprava

v Ljubljani.

Stavkujoče papirniško delavstvo zbrano na sestanku dne 5. t. m. poziva cenj. n. s. slov naj ukrene vse potrebno, da se stavka za papirniško delavstvo čimprej ugodno zaključi.

Tukajšnje delavstvo je v stavki že osem tednov, vendar oblast še ni pokrenila korakov, ki bi pospešili ugoden zaključek.

V vsako delavsko stanovanje naš delavski tisk!

Med časom stavke se ni prišlo do nikakih razgovorov med prizadetima strankama.

Upravičeno se čudijo delavci in vsi ostali sloji v naši okolici, da tu oblast ne poseže energično vmes ter napravi konec zavlačevalni taktiki podjetja, s katero hoče delavstvo v njegovi upravičeni borbi zlomiti. Da je pravica na strani delavstva, je bilo vsakomur jasno že prvi dan stavke. Čemu in v čigavo korist je torej treba, da se stvar zavlačuje in pusti delavstvo stradati.

Podjetje naroča brez dvoma papir v inozemstvu, da zadovoljuje svoje naročnike. Temu je treba napraviti konec. Kako more oblast gledati, da podjetje tako izgrava delavstvo, ki je slovensko, pošteno in mora sedaj stradati radi podjetnikove trmoglavosti. Pri tem pa trpi tudi gospodarstvo prizadetih občin, obrtnišva kakor tudi države.

Delavstvo se upravičeno obrača na visoki naslov s pozivom, da z energično gesto napravi konec temu stanju. Tu ne gre za prestiž ene ali druge stranke, temveč za pravično rešitev delovnih pogojev tukajšnjega delavstva.

Vsem članom in članicam Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije, podružnica Ljubljana

Sodrug, sodružice!

Organizacija je sredstvo, s katerim se delavstvo bori za svoje pravice. Razmere, v katerih živimo, so nas privedle do spoznanja, da ne pridemo nikamor, ako se vsak sam zase bori za interese, ki so skupni nam vsem. Zato je naš uspeh edinole v trdni organizirani skupnosti.

Člani naše podružnice so imeli do sedaj premalo zanimanja za organizacijsko delo. Večina niti ni vedela za obstoj podružnice, niti ni poznala pravil naše zveze, sploh ni bilo med člani in odborom zadostne zveze, kar ni moglo prinesiti zaželjenih uspehov. Toda končno je članstvo začelo slediti razmeram v organizaciji, kar je prišlo do izraza na letošnjem običnem zboru, kjer ste izvolili nov odbor.

Nov odbor se Vam tem potom zahvaljuje za izkazano mu zaupanje, obenem pa izjavlja, da se ne straši nalog, ki ga čakajo, ter da hoče delati z vsemi močmi za procvit in dobrobit organizacije v naši podružnici. V ta namen si je določil smernice, ki so sledeče:

Razširjenje organizacije v vsa podjetja, ki spadajo v delokrog naše podružnice.

Utrditve organizacije z uvedbo strogega reda in discipline in resnične enakopravnosti ter z vzgojo in izobraževanjem članstva v duhu razredne zavedenosti, solidarnosti in samokritike, do višine odločnih borcev, ki bodo znali v vsakem trenutku štiti svoje pravice, ter si v doglednem času izvojevati boljše življenjske pogoje.

Toda za dosego teh ciljev je treba trdnega in vztrajnega dela, katerega pa podružnični odbor ne zmore sam. Treba je, da članstvo vestno zasleduje delo odbora, ter tudi sodeluje in sicer s tem, da dostavlja odbornikom nasvete in predloge, razne kritike, pritožbe ali želje, sploh, da zbira material za organizacijsko delo. Moč organizacije je v enotnosti, v slogi, ter v delu nas vseh in vsakega posameznika.

Zato Vam kliče novi podružnični odbor: proč z zasebnimi interesi, kadar gre za skupne interese! Proč s prepiranjem, s samoljubjem in užaljenostjo! Baš nesloga je delavstvu že toliko škodovala! Stran s strahopetnostjo, z malodušnostjo in ubupanjem! Vsi, brez izjeme na delo, vsak po svojih močeh! Vsi na medesebojno tekmovanje za skupnost, za složnost, za dvig in procvit organizacije, da bo dosegla tako višino, da bo lahko za vzgled ostalemu delavstvu. S tako organizacijo bomo potem lahko šli od uspeha do uspeha!

Sodrug, in sodružice! Nihče nam ne bo dal naših pravic, ako si jih mi sami ne bomo priborili s svojo organizacijo! Zelo rado pa se pripeti, da nam podjetniki skušajo trgati še to, kar imamo. Tedaj je zopet pomoč v nas samih, v naši organizaciji. Vsaka organizacija pa je taka, kakršni so njeni člani! Zatorej na delo, da nadoknadimo kar smo zamudili!

Kujmo si sami trdno in vztrajno boljšo bodočnost!

Delavcem pivovarne »Union«, Ljubljana

Sodrug! Pred leti smo se združili v svoji strokovni organizaciji z namenom, da si zavarujemo in izboljšujemo svoje interese. Danes pa že lahko rečemo: naše delo ni bilo brezuspešno. Marsikaj smo dosegli in marsikaj bi bilo drugače, kakor je, ako bi ne bili organizirani.

Toda nekaj je treba posebej poudariti: vse, kar smo dosegli, smo dosegli z organizirano skupnostjo in enotnostjo. In še več bi bili dosegli, če bi bili še bolj trdno povezani med seboj. Isto velja tudi za bodočnost. Kolektivna pogodba, ki je pridobljena, se mora čuvati! S skupnostjo, složnostjo in enotnostjo lahko dosežemo še mnogo, z razcepljenostjo in neenotnostjo pa bomo kmalu zopet izgubili vse, kar smo si priborili, in naš položaj se bo zelo poslabšal. Teža se zavedajmo in to si zapomimo!

Toda na žalost se teža predobro zavedajo tudi ljudje, ki imajo interes na tem, da se razbije naša skupnost. Ti ljudje nas sedaj vabijo v novo organizacijo in se trudijo, da bi razbili našo skupnost. In res jim je nasedlo nekaj sotrpinov, ki so tako kratkovidni, da ne spoznajo ali že od nekdaj niso hoteli vedeti, kaj je skupnost, bodisi, da raje zasledujejo svoje čisto osebne interese, ali pa so strahopetci, ki ne verujejo v moč delavskega razreda. Ali se zavedajo ti ljudje, kako škodujejo s tem nam vsem, pa tudi samim sebi?

Se ko smo bili otroci, so nas učili v šoli: eno palico z lahko prelomiš, ako pa je mnogo palic povezanih skupaj, tedaj jih ne moreš prelomiti! Isto je z nami sedaj: ako smo enotni in trdno organizirani, smo močni, ako pa smo needinini in razcepljeni, smo brez moči! Zakaj torej potrebujemo dve organizaciji? Ali ni to samo cepljenje naših moči, Kdo ima korist od tega?

Premislimo vse to in ne dajmo se begati! Naše mesto je kakor doslej v Splošni delavski strokovni zvezi Jugoslavije. Tu strnimo složno in enotno svoje sile in ustvarimo močno organizacijo! Zravnamo svoje upognjene hrbte in dvignimo kvišku svoje glave ter pojdemo neustrašeno na delo za boljše bodočnost! Skupaj moči in složno na delo!

Pivovarniški delavec.

Preklic.

Podpisani Nardin Danijel, tov. delavec v Semperitu v Kranju preklicujem, kar sem govoril napram delavstvu o delavskem zapupniku Kerču Francetu, delavcu v tovarni Semperit glede nepravilnosti pri šparksemu fondu. To obžalujem in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Sresko sodišče v Kranju, odd. III. dne 4. febr. 1937.

Nardin Danijel,

tov. delavec v Semperitu v Kranju.

LESNI DELAVCI

Mizarski pomočniki v št. Vidu se nahajajo pri nekaterih mojstrih v brezpočudenbenem stanju. Naši gg. mojstri so res najsocialnejši v celi ljubljanski okolici. Kolektivna pogodba, katere rok poteče aprila so počeli že odpovedovati v januarju, kar tekmujejo med seboj, kdo bo prvi. Razume se, da so bili tu tisti, ki imajo vedno na jeziku, da ljubi svojega bližnjega kot samega sebe. Saj je bilo že dosedaj nekaj takih, ki se niso držali sklenjene kolektivne pogodbe ter dolgujejo večje svote svojim pomočnikom na razliki plače.

Sodrug, one sklepe, ki smo jih napravili zadnje čase, moramo do potankosti izvesti, da bomo pripravljeni tudi na najhujše, da kompaktno nastopimo za naše pravice, ki so ogrožene. Mi moramo dokazati gg. mojstrom, da smo še ljudje, da nismo vprezna živina kot si oni mislijo, da je treba delati po 10 do 14 ur na dan, pri pičli hrani, ki se daje pomočniku. Tudi stroj potrebuje olja in snage, samo za nas pomočnike ni ne tega niti drugega, da o vajencih niti ni govora.

Pozivamo vse mizarske pomočnike, da stoji budno na braniku, da složno pokazemo vsej javnosti, da je naša borba upravičena. Če mi tem gg. mojstrom ustvarjamo udobno življenje, smo upravičeni, da tudi za nas zahtevamo to. Saj se vidi že na delavcih samih, kjer morajo že po večini v mladih letih postati žrtev tuberkuloze. Vsi v organizacijo, za vse je dovolj mesta, naj tudi oni, ki še dvomijo, spregledajo, da so na napačni poti, ker le v skupnosti je moč.

Št. Vidčan.

Zahvala. Vsem sodrugom mizarskim pomočnikom se najtopeje zahvaljujem za poklonjena mi darila ob priliki moje poroke. Želim še nadalje delovati za procvit in povzdigo naše organizacije Z. L. D. J. v št. Vidu in za širitev socialističnega gibanja. Rovšnik Pavle, predsednik podr. ZLDJ. v št. Vidu.

Preserje — Podpeč

Ne bo odveč, če napišemo par vrstic iz našega kraja, saj se je v zadnjih par letih razvila velika lesna industrija, ki ima tovarniški značaj predelavo lesa.

Nastopilo je novo koledarsko leto, leto v katerem bo treba zopet mnogo pretrpeti, treba bo mnogo truda in dobre volje, da se delavstvu pomaga izboljšati delovne pogoje ter njega socialni položaj. Takoj v začetku smo naleteli na nepričakovan udarec in to od onih, ki imajo na jeziku krščansko ljubezen do bližnjega. Ko smo si pred letom dni postavili v podjetju kolektivno pogodbo, ni bilo nikoogar, ki bi nam pomagal, razen naše rdeče strokovne organizacije in pa DZ. Moramo reči, da se s to kolektivno pogodbo ni vse urejeno, ali upamo, da bomo tudi to počasi izboljšali, saj je tu dobra volja tako na strani delavstva kot vodstvu podjetja.

Ko so bile razpisane volitve obratnih zapupnikov, se je pojavil agent od belih med našimi delavci, čes, da je naša organizacija proti veri in ne vemo kaj še vse mogoče je strašil naše uboge delavce. Hoteli so, da bi od šest obratnih zapupnikov dali njim kar tri. No, ker pa na take krščanske kompromise nismo mogli pristati, so odločile volitve. Še na predvečer so trdili, da imajo sigurnih 70 glasov in da bodo čez noč še narasli. Rezultat pa je bil popolnom drugačen, tako je dobila rdeča lista 80 glasov, bela pa 23 glasov, vse ostale je vzel mraz, ki je bil ravno ta večer precej oster. Delavstvo je pokazalo, komu zaupa ter izjavilo, da tudi raznim gospodom, ki pridejo v prosvetne domove ne verujejo.

Vrgli so govornico, čes, da naši listi pišejo čez boga in da so proti veri itd. Tudi oni gospod, ki je prišel oznanjat, kako lepo je na Duplici, kjer imajo oni večino zapupnikov, ni dosegel to kar je želel. Nas bi zanimalo to, da hi-tudi povedal, kakš zasluzijo delavce v oni tovarni, ker smo tudi zaznali o tem paradizu, ga je seveda sram, da bi to resnico povedal.

Mi pozdravljamo borbo delavstva, da pa ne moremo razumeti razbijanje in cepčenje delavstva, je povsem razumljivo. Mi pozdravljamo odkrito borbo, ne pa tako kot imajo oni na vidiku. **Ne glej mene, poslušaj mene?** Mi pa hočemo dejanja, ne pa fraze na jezikih, pa naj jih trosi kdor koli, pa če tudi pride iz prosvetnega doma?

Mi delavci smo pošteni Jugoslovani, pošteni davkoplačevalci in se ne pustimo očitati od nikoogar, da smo komunisti in vse

mogoče. Mi zahtevamo za pošteno delo pošteno plačilo, pa če kdo to smatra za komunistem, mu ne zamerimo, ker smo prepričani, da se mu že kisajo možgani. Če smo bili do sedaj zmorni, se počajati z gospodarjem, upamo da bomo tudi v bodoče. V slogi je moč — v delu rešitev! **Lesni delavec.**

V Starem trgu je imelo lesno delavstvo svoj redni letni občni zbor. Zveza lesnih delavcev že nekaj let orje ledino med tukajšnjim lesnim delavstvom. Borba, ki jo bije naše delavstvo v tej kotlini, je bolj malo ali nič opisana. Kljub veliki oddaljenosti od železnice se večkrat zberemo skupaj na sestank, da si začrtamo novih poti.

Dne 25. januarja t. l. smo imeli občni zbor, na njem je poročal o razmerah lesnega delavstva centralni tajnik S. Bricelj iz Ljubljane. Res da človek v par urah ne more vsega opisati, pa smo zelo hvaležni, da vsaj nekaj izvemo iz drugih krajev, kako žive lesni delavci.

Naša podružnica je imela v prošlem letu veliko preizkušnjo, saj smo morali celo stavkati. Žal le to, da se oni delavci, ki se smatrajo za najbolj zavedne, tako hitro premislilo in pozabijo na organizacijo. No pa to ni pri nas nič novega, kar nas je, bomo držali, pa če tudi nam bo šlo še tako hudo. Povdariti moramo le eno, da kdor ni član organizacije, nima pravice nad njo kritizirati. Pridi v organizacijo, delaj v nji, glej da z vsemi sredstvi pomagaš, da se v polni meri uveljavi, potem pa kritiziraj nje delo in ji daj pravilne smernice, le na ta način se da doseči uspehe.

Da bo podružnica delovala, je nam poročstvo to, da so ostali v odboru skoro vsi dosedanja funkcionarji z malimi spremembami. Vsi so dali izjavo, da hočejo delovati za procvit organizacije lesnih delavcev. Pozivamo vse lesne delavce, da pridejo v organizacijo, da se skupno borimo proti krivicam, ki se nam godijo. Zato v boj trpinj vsil! **Pepe.**

Podružnica ZLDJ na Duplici je imela svoj redni občni zbor dne 6. februarja 1937, ter je bila udeležba prav lepa. Pevski zbor je pred početkom zapel par lepih delavskih pesmi, ter se je razpoloženje med delavstvom še povečalo. Obravnavalo se je vsa pereča vprašanja, ki jih je morala organizacija obvladati. Pred vsem se je moglo konstatirati, da je odbor posvetil mnogo pozornosti za procvit organizacije. Vsa poročila, ki so jih podali posamezni funkcionarji, so bila na višku.

Daljšje poročilo je podal o stanju lesnega delavstva centralni tajnik S. Bricelj iz Ljubljane. Navajal je težkoče, ki jih ima delavstvo vsak dan, in kjer ni zadosti šikan s strani podjetnikov, mu to pomagajo še nekateri gospodje, ki vedno trdijo, da se borijo za vero proti brezbožnemu rdečemu teroru. Tak način borbe je ničeven, ker ni iskrenosti za ustvaritev enotnosti delavskega pokreta. Nanizal je, kako si podjetniki bogatijo na račun gospodarske krize. Lesno delavstvo pa je tako izčrpano, da niti več ne veruje v samo sebe; Kako pa naj veruje, ako mora stradati takrat, ko je zaposleno, pri slabih hrani, brez primerne stanovanjia itd.

Naše funkcionarje se hoče omalovaževati, povsod se jim predbaciva, da so proti veri, ker širijo delavsko časopisje, ki razkriva demagogijo visokega klera. Gotovo je, da organizacija bo morala še marsikaj preboleti, razveseljivo pa je, da kljub temu članstvo narašča in da se sile jačajo.

Pri volitvah so bili izvoljeni naslednji sodrugji in sodružice v odbor: Kolovc An-ton, predsednik, namestnik Dobej Tomaž, tajnik Grum Mirko, namestnik Čičigaj Tinko, blagajnik Orešnik Franc, namestnik Fornetzi Pero, odbor tvorijo še naslednji, Čarman Viktor, Sedlar Franc, Tivodar Martin, Prešern Franc, Žbogar Lojzka, Zabavnik Mici, Žun Ivan, Šturm Anica, Rak Rezka, Cerar Ivan, Gregorin Ivanka, Žbogar Stane, Zabavnik Ivan, Dimic Janko, Kolbasov Aleksander, Kreus Malka.

Odbor si je nadel nalogo za bodoče delo, da bo predvsem posvečal pažnjo na izobrazbo svojega članstva. Občni zbor je pozdravil tudi tajnik KMO s. Šturm in za pevski zbor »Planinka« isti.

Občni zbor je potekel v najlepšem redu in disciplini. Družnost!

Lesni delavci v Martinjaku pri Rakeku so že nekaj časa ugibali, kako naj bi si položaj izboljšali. Na vse mogoče načine so jih hoteli razni agenti izvabiti na lim, kar pa se jim seveda ni posrečilo. Nekaj jih je bilo organiziranih v centrali, ti so delali na tem, da se tudi ostali delavci organizirajo, v razredno strokovno organizacijo. Gotovim gg. to ni bilo vseč, čes, pa zakaj rdečim, saj je že itak vera v nevarnosti. Kar na debelo so jim pošiljali časopisje, tudi po delavskih stanovanjih so se pojavili. Delavstvo jim je odločno povedalo kam spada, in kdo je njegov pravi zagovornik. Odločilo se je, da si postavi lastno podružnico, tako se je v nedeljo vršil ustanovni občni zbor v Martinjaku ob prav lepi udeležbi delavstva.

Občni zbor je pozdravil centralni tajnik S. Bricelj, kjer je tudi razložil, zakaj je delavstvo organizirano, da je to nujna potreba, da se delavstvo skupno bori za izboljšanje ekonomskega položaja. Nekoč pred leti, je bilo blagostanje po teh vaseh, danes pa je beda in pomanjkanje. Saj je ložaki srez najbolj prizadet z zastojem lesne trgovine. Saj je le malo žag, ki obratujejo, in še te zelo omejeno. Preje se je delavstvo močno izseljevalo v druge dežele, sedaj niti teža ni, tako da je primorano trpeti pomanjkanje na domači grudi. Delavstvo bi se moralo po teh krajih bolj zanimati za strokovno in kulturno delo in vzgojo mladine. Organizacija bo imela mnogo dela na tem polju, treba bo več predavanj in sestankov, pred vsem pa, da delavstvo čita delavsko časopisje. Da je delavstvo na pravi poti, se je pokazalo že pri volitvah obratnih zapupnikov,

kjer jih dosedaj še nismo imeli, to leto smo jih izvolili pet.

V odbor podružnice so bili izvoljeni: Obreza Franc, predsednik, Zeđa Jože, podpredsednik, Gornik Alojz, tajnik, Mišič Fr., blagajnik, nadalje Brencė Janez, Žurđa Janez, Bavdek Alojz, Briški Emil, Premrov Franc, Debevc Jože.

Lesno delavstvo pozivamo na skupno borbo za izboljšanje položaja na naših žagah in gozdovih, da si izvujemo večji kosček kruha, za nas in naše družine. Le naprej brez bojazni! Delu čast!

OBLAČILNI DELAVCI

O razmerah v oblačilni stroki v Ljubljani ni bilo na tem mestu že dolgo ničesar poročeneega. Zato je potrebno, da se tudi mi kaj oglasimo. Menda ni stroke, katera bi se za svoj položaj manj brigala, kot se krojaški pomočniki. Danes razven pri eni tvrdki ne obstoji nikaka pogodba. Vsak mojster ima svojo tarifo in plačuje kolikor se mu zdi, da je dovolj za krojaškega pomočnika. Delovni čas traja od 10—16 in celo 18 ur dnevno. Pri meni se ne gleda na uro, pravi nekateri mojster. Delajte! Kako bode-te pa živeli, ako bode-te delali samo 10 ur dnevno? To je v seziji, par mesecev na leto. Ko na delo poneha, pa hajd na brez-plačni dopust, pa brez vprašanja kako bodeš živel.

Od leta 1906, ko se je sklenila prva kolektivna pogodba, se je ista zmirom od časa do časa zviševala in na novo sklepala vse do leta 1932, ko je stopil novi obrtni zakon v veljavo. Od tega časa naprej so krojaški pomočniki vsled svoje nezavednosti in enotnosti brez vsake kolektivne pogodbe. Od tedaj naprej so plače padale teden za tedom. Mojstri so se izgovarjali na konkurenco drugih, sami pa so isto z nižjimi cenami konkurirali drugim in to vse na račun krojaških pomočnikov. Nekateri večje tvrdke pa se izgovarjajo na veliko rezijsko, trgajo svojim pomočnikom plače, brez da bi svojim naročnikom znižali cene.

Da bi se vednemu zniževanju plač napravil enkrat konec in da bi se nevdždrni položaj zboljšal, je podružnica oblačilnih delavcev sklicala dva sestanka, na katere je povabila vse krojaške pomočnike, ti so se v lepem številu odzvali in s tem dokazali, da je izkoriščanje doseglo svoj višek.

Že jeseni leta 1936 je organizacija poslala gg. mojstrom predlog za sklenitev nove kolektivne pogodbe. Vsled nesoglasja mojstrov in vsled prealega števila organiziranih krojaških pomočnikov se je sklenitev kolektivne pogodbe preložila na spomlad, ko je boljše sezija. Med tem časom pa delajo krojaški pomočniki agitacijo za pridobivanje novih članov strokovni organizaciji, katera je že prodrla v vse delavnice, kjer preje ni bilo organizirane krojaškega pomočnika.

Krojači! Nujno potrebno je, da pripelje-te v organizacijo še vse neorganizirane krojaške pomočnike do zadnjega, da bude sklenjena kolektivna pogodba čim boljše, katera naj nam zagisra človeku dostojno življenje in odpravi nevdždrne razmere v naši stroki!

Sodrug, ali že veste:

da stavkajo krojaški pomočniki v Le skovcu za povišanje svojih nizkih plač?

da je neki krojaški mojster pisal v Srbijo po poznanejo mu krojaškega pomočnika, in ga potlej po treh dneh odpustil, ker ga je imel samo na poizkušnjo?

da je neka ljubljanska tvrdka napravila 23 oblek z velikansko reklamo iz 2.30 m in to brez vestij?

da je tvrdka Tivar že parkrat znižala svoje cene po 20 odst. in sedaj zopet za 20 odst., tako da bodo kmalu zastojni?

da nekateri mojstri ne plačujejo redno v sobotah plače svojim pomočnikom in da jih bude potrebno v časopisju obelodaniti?

MONOPOLCI

»Tobačno delavstvo v delavski fronti«, z dne 29. 1. 1937. Dopisnik se spoditka ob marksiste in čez njihov teror v tobačni tovarni. Ni nam znano o kakšnem teroru od strani nazvanih marksistov, ker terorja mi ne poznamo. Nasprotno, frontarji se poslužujejo od svoje strani odkritega terorja, ker hočejo na vsak način vpeljati nekaj politični azil, katerega so ravno nazvani marksisti hoteli odpraviti. Nam nazvani marksistem ne gre za politične azile, nasprotno, nam se gre za zboljšanje mizerne-ga položaja monopolskega delavstva. Pri takih plačah, kakršne imamo danes, se prav nič ne navdušujemo za politične vodje, ker vidimo, da niti ta, niti drugi nam noče pomagati, čeravno bi lahko. Mi zastopamo le strokovno politiko v tovarnah, ker le ta politika je danes glavno orožje za nas napram kapitalu. Nikakor pa ni dobra frontarska politika, ker to so pokazali ljudje njihovega kova. Zato so jih krščanski socialisti pustili na cedilu, takozvani beli, ki vodijo skupno akcijo po tovarnah s takozvanimi marksisti, to se pravi, da imamo vsi ene in iste interese v tovarnah. Zunaj njih pa lahko vsak po svoje ravna.

Zahvala. Podpisani se zahvaljujem za nabrane prispevke v znesku Din 230, za katere se darovalcem najtopeje zahvaljujem. **Zidar Franc.**

Shod frontarjev dne 5. II. 1937, kateri se je vršil v »Konzumni kleti« v Ljubljani. Predsednik tega shoda ni imel drugega poročila, kakor bruhanje žvepla in gnojnice na glavnega delavskega zapupnika tobačne tovarne v Ljubljani. Na tem shodu se je šlo predvsem za agitacijo delavskih zapupnikov, na katero so zeleni pod vodstvom mavrice polagali veliko pažnjo.

Pri tem poslu so se pa zmotili, dasi so poklicali svojega tovariša iz Jesenic, da bi jim on pripomogel do absolutne zmage na dan volitev. Tovariš z Jesenic je govoril o nekakšnem komunističnem gnezdu, katero da obstoja v tobačni tovarni. Povdariti moramo to, da dotični tovariš nima prav

nobene prave informacije o položaju monopolskega delavstva sploh. Mi izrazito monopolski delavci se zavedamo in vemo, kam spadamo, brez da bi nas učili razni razdirači delavskega pokreta. Za vzor naj bo dan 6. februar, ko se delavstvo ni dalo preseliti in preselili v drugi tabor, zato smo delavci v veliki večini volili listo glavnega zaupnika sođr. Camerneka, katerega lista je dobila 355 glasov in 7 zaupnikov. zeleni frontarji 212 in 4 zaupnike, tu se vidi, da ima delavstvo še pogum in ve, komu naj zaupa, da pravilno zastopa njega interese. Zato delavci, ne ustrašimo se groženj mavrice in pojdimo naprej do svojega cilja, ker le v nas samih je zmaga pravice in v družnosti je moč. **Monopolec.**

STROJNIKI

Redni letni občni zbor Zveze strojnikov, ki se je vršil 31. januarja t. l., se je spreminil v veliko manifestacijo naše skupne zavesti in naših zahtev.

Na občnem zboru se je podalo poročilo o našem gibanju. Pridobili smo 145 kolegov v našo zvezo za skupno akcijo vseh strojnikov in kurjačev za zahtevo, da se nam da primerne plače in delovne pogoje. Že glede naše velike odgovornosti in kvalifikacije, katero mora imeti vsak strojnik pri parnih napravah. Sklenilo se je, da se vloži skupna pogodba po obrtnem zakonu za vsa podjetja z parnimi napravami širom Slovenije. Nadalje se je ugotovilo več primerov kršenja Pravilnika o osebnih pri parnih napravah od strani nekaterih podjetij ter tudi neupoštevanja Zakona o zaščiti delavcev, posebno § 8 urnem delovnem času. Prosimo merodajne oblasti, da proti kršiteljem naše zakonodaje nastopajo z vsjo neizprosno. Ne gre, da se zaposluje pri parnih napravah neizprašane moči. Tudi Zakon o zaščiti delavcev ter Obrtni zakon se morata brezpogojno spoštovati.

Nadalje so se napravili trije plačilni razredi v naši sekciji in sicer: I. razred za kurjače z mesečno plačo pod Din 800.— mesečni prispevek Din 10.—; za strojnike in kurjače do mesečnih dohodkov Din 1200 Din 15.— mesečnega prispevka; za ostale preko Din 1200.— mesečnih prejemkov pa Din 20.— mesečni prispevek. Sprejel se je tudi pravilnik odgovarjajoč mesečnim prispevkom za slučaj brezposelnosti naših članov. Ta pravilnik dobijo tiskanega vsi naši pododbori.

Napravili smo velik korak naprej v naši sekciji, tako glede članstva kakor tudi glede funkcije zveze same.

Od kolegov je sedaj odvisno, da postanejo naše zahteve tudi dejstvo, s katerim bodo morali merodajni krogi tudi računati. **Ljudje hočemo biti! Zato vsi do zadnjega v organizacijo Zveze strojnikov! V borbo za človeka dostojno življenje! Proč z nezauzanjem in malodušnostjo! Naš naravni in državni zakon nam vele, da branimo svoje pravice.**

Na občnem zboru je bil izvoljen nov odbor, v katerega zaupamo in kateremu je moralna dolžnost vseh kolegov, da mu sopotomagajo. V novi odbor so bili izvoljeni sledeči kolegi: Tomi Peter, predsednik, Škrlič Pavle, podpredsednik, Eržen Tone, tajnik, Jevnikar Stane, blagajnik, Odborniki: Satler Rudolf, Mrhar Janko, vsi iz Ljubljane, Zagovec Janko (Maribor), Zakrajšek Franc (Trbovlje); nadzorstvo: Lampe Ivan (Kočevo), Suhadobnik Jože (Logatec).

Kolegi! Z novimi močmi na delo za naš stan!

STAVBINCI

S. G. R. J. podružnica Maribor javlja svojemu članstvu, da se vrši v nedeljo, dne 14. februarja 1937 ob 9. uri dopoldan v dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II

I. REDNI LETNI OBČNI ZBOR s sledecim dnevnim redom:

1. Otvoritev občnega zbora in pozdrav podsavaznega delegata.
2. Poročila: a) Predsednika, b) tajnika, c) blagajnika, d) kontrole.
3. Volitev nove uprave in nadzorstva.
4. Predlogi in nasveti.
5. Program za bodoče delo.

Odbor.

Poleg ostalega delavstva so se v Dolnji Lendavi pričeli organizirati tudi stavbinski in opekarški delavci.

V nedeljo, dne 24. januarja 1937 se je vršil prvi sestanek, ki je bil jako dobro obiskan. S. Šerc iz Maribora je zbranim stavbincem v poljudnih besedah poročal o delovanju SGRJ ter o pomenu in potrebi strokovne organizacije v Lendavi. Na sestanku je bil izvoljen tričlanski pripravljalni odbor, ki si je stavil nalogo, v najkrajšem času ustanoviti podružnico SGRJ v Dolnji Lendavi. Delavstvo je prednje z navdušenjem sprejelo.

Razmere, v katerih se nahajajo Prekmurški delavci, so naravnost obupne. Dela se od zore do mraka za 1 kovača na dan. Socialne zakonodaje sploh ne poznajo, tamošnji delodajalci imajo najlepši teren za izkoriščavanje delavstva. Delavci so prišli vendar enkrat do spoznanja, da brez organizacije ne bodo videli lepše bodočnosti. — Ursov pokret raste iz dneva v dan. Tudi Prekmurčanom želimo, da si bodo s svojim pokretom ustvarili boljšo bodočnost, prišli so do spoznanja, da so jih njihovi delodajalci samo izmožgavali.

Na koncu sestanka se je prijavilo 20 članov.

Živijo pokret! Živijo SGRJ!

Naše delo v gibanju gradbenega delavstva je aktivno. Delovanje članov SGRJ

podružnice v Škofji Loki je razporedjeno v celi okolici, ki pa, čeravno deluje bolj v malem, beleži že lepše uspehe.

Ker se zavedamo, da smo močni le, če smo združeni in enotni, moramo tudi v bodoče s podvojenim elanom na delo za naš pokret, za podvig stavbinskega delavstva, v borbo za večji košček kruha, kateri nam gradbenim delavcem ravno tako pripada po vseh naravnih in človeških zakonih.

Zato z nami sodruži na pot borbe, kajti to je edino prava pot, ki vodi v boljšo prihodnost.

Tudi naš kapitalistični nasprotnik, izkoriščevalc delovnega ljudstva, nastopa v raznih oblikah in pod raznimi firmami ter razpolaga z vsemi mogočimi sredstvi, da nas razprši in razduži. Zamišlja si nas zopet razdvojene pohlevne s suženjsko ponižnimi obrazi in prikripljenimi hrbiti ter nam govori ono očuljeno starodavno frazo o tisoč pohlevnih ovčicah v enem hlevu.

Skrajni čas je sodruži stavbinski delavci, kateri še niste člani našega saveza, da nas podprete v našem delu, v Vaš lastni dobrobit, da se včanite v stavbinski organizaciji, ki je last stavbinskega delavstva in sad njegovega dela.

V Sloveniji je v gradbeni stroki zaposlenih velik del primorskih delavcev, ki so italijanski državljani. Domače delavstvo povečini gleda na te delavce napačno, češ, da mu odjedajo kruh, večajo brezposelnost in mu s tem slabšajo ekonomski položaj.

Ta tendenca je povsem napačna in škodljiva za celokupno delavstvo. To trenje razdvaja nepotrebno delavsko enotnost in slabi njegovo odpornost v borbi za obstoj, ker buržoazija pri tem vedno profitira in dosega svoj namen. Podjetništvo ima zelo velik interes na tem, da obstojajo nesoglasja med delavstvom sploh in kjer ta ne obstojajo, ga jim skuša povzročiti.

Podjetnik ni samo s tem zadovoljen, da tujeja delavca, ki mu je postal neljub, odpusti od dela, marveč skuša pridobiti zase še oblast, da bi takega delavca pogonala čez mejo.

Tako vidimo, da je to delavstvo še bolj izpostavljeno vsem mogočim šikanam, kakor pa domače in je zato naša dvakratna dolžnost, da mu damo vso pomoč in oporo, ki jo imamo na razpolago.

Znižanje plač v Ljubljani. Kakor smo že v začetni številki »Gr. R.« poročali, je Delavska zbornica v Ljubljani naslovlila na podjetnika noto, da naj se stara kolektivna pogodba podaljša do sklenitve nove. Na to so dosedaj pristala sledeča podjetja: Angelo Battelino, Ivan Bricelj, Mavrič Anton, inž. Jos. Dedek, I. Žigon in podj. Schell.

Od približno 40 podjetnikov, podpisnikov stare kol. pogodbe, se jih je odzvalo 6, da pristanejo na podaljšanje a velika večina se ni odzvala. Iz tega vidimo, kako podjetniki žele skleniti novo kol. pogodbo, čeravno so na pogajanjih vedno zatrjevali, da to iskreno žele.

Za podjetjem inž. Dukič in dr. v Boštaniu in v Ljubljani je znižalo plače tudi tesarsko podjetje I. produktivna združba tesarskih mojstrov v Ljubljani in sicer na isto višino, kot so bile pred lanskim mezdnim gibanjem.

Sodruži gradbeni delavci! S tem so dani prvi znaki za splošen napad na naše mezde, katere že itak še zdaleka ne zadoščajo za pošteno in človeka dostojno preživljanje.

Tega mi ne bomo dopustili. Naše plače, ki smo jih z velikimi žrtvami priborili, bomo tudi branili z isto požrtvovalnostjo. Savez građi, radnika nam je garancija, da gospodje podjetniki ne bodo na naše stroške prišli na svoj račun.

Gradbeni delavci v kamnolomu Preserje. (Topovi grmijo na rdeče.)

V našem kraju se mnogokrat sliši beseda »marksisti« ali »bolševiki«. Na pr. če gre delavec, ki je organiziran v SGRJ, po poti, kjer ga srečajo ljudje, katerim je ta organizacija trn v peti, ga pokazujejo s pristom, češ: »poglejte marksista«, ne zavedajoč se pravega pomena te besede.

Da bo pa vsakemu ta beseda, ki je takorekoč tuja, jasna, ter da bi jo vsi prav razumeli, je naš namen, da to besedo objasnimo, kaj je to in kaj so marksisti. Kajti to niso nikaki brezverci ali celo krivoverci, kakor se nam to predbaciva, temveč mi se imenujemo marksisti po našem velikem socialnem učitelju Marksu, ki je prvi začrtal pot, po kateri naj koraka proletarijat v svojo boljšo bodočnost. Mi se s ponosom imenujemo marksisti in bomo trdno ramo ob rami v strnjjenih vrstah korakali po tej nam začrtani poti, čeravno se trudijo nekateri elementi, da bi razbili naše vrste, češ saj ta organizacija nima drugega namena, kot delavstvo hujskati.

Sodruži stavbinci! Ne dajte se motiti od teh hujskacov, kajti edino le v tej organizaciji je naša rešitev. Nikdo se ni oziral na naše trpljenje in bedo, katero smo prenašali dosedaj. Nobena organizacija, ne bela ne plava, nam ni hotela izboljšati naš težki položaj. Sedaj so se naenkrat znašli gospodje, ki bi nas radi sprejeli v svoje naročje ter hočejo razbiti to, kar smo si z velikim trudom priborili.

Zatorej sodruži, naše mesto je samo v tej organizaciji, katera se resnično bori za delavske pravice, t. j. samo SGRJ, ki pripravljaja stavbinskemu delavstvu boljšo bodočnost. Družnost!

Dne 24. I. 1937 je bil sklican članski sestanek podružnice stavbinskih delavcev v Preserju in sicer v gostilni Lukman. Točno ob 15. uri 30 min. je otvoril s. Rataj članski sestanek ter dal nato besedo s. Ganzitti-ju iz Ljubljane. S. Ganzitti je poudaril, kaj je kol. pogodba in kaj so kol. pogodbo dosegli stavbinski delavci v letu 1936.

Nadalje je s. Ganzitti pojasnil nezgode onesrečenih stavbinskih delavcev pri raznih podjetjih in to radi malomarnosti podjetnikov samih. Obenem je obrazložil, kako se izvaja kol. pogodba za leto 1937.

Ker je še mnogo delavcev, ki ne vedo, kam naj se obrnejo v slučaju brezposelnosti radi podpore, je tem potom razložil tudi to, kaj in kam se je obrniti vsakemu brezposelnemu, da dobi po zakonu pripadajočo mu brezposelno podporo.

Prepričan, da se člani dobro zavedajo svojega položaja, je tem potom s. Ganzitti zaključil svoje predavanje ob 16. uri 30 min.

Nadalje je še nam s. Rataj prečital okrožnico z dne 24. XII. 1936, glaseča se na pogajanja za novo kol. pogodbo. Nato se je članski sestanek, ki je bil polnoštevilno obiskan, zaključil ob 17. uri 30 min.

Na občnem zboru SORJ podr. Ljubljana je bila udeležba dovolj častna, vsega je bilo navzočih 460 članov. Ko je bila dana razrešnica staremu odboru, sta bili predloženi dve listi, toda le z razliko par oseb. Na predlog začasnega predsednika so se listi kombinirali in so jo tako člani z zadovoljstvom sprejeli. Skupno s seskucjo kamnosekov in pečarjev je bilo v celoti izvoljenih 18 članov v odbor.

S. Šušteršič, predsednik podružnice, je bil radi boleznij za vstrajnost organizatoričnega dela izvoljen za častnega predsednika.

Od povabljenih delegatov je pozdravil zbor le tajnik Delavske zbornice s. Uratnik, KMO je poslal pismene pozdrave, obsojamo pa, da niso poslale delegate tudi druge organizacije.

Delegat zagrebškega Podsaveza s. Črnogorac je v svojem referatu prikazal težko stanje razredne strokovne organizacije, ko hočejo nekateri nasprotniki prikazati borbo gradbenega delavstva kot politično operacijo. To vsi vemo, da ni res, ampak da nas v to žene težak ekonomski položaj.

S. Tratar, tajnik ljubljanskega Podsaveza SGRJ, je prikazal, v kakšnem stanju se sedaj nahaja naša kolektivna pogodba, in kaklo daleč smo s pogajanjem prišli, namreč, da je ostala na mrtvi točki.

S. Ganzitti, tajnik ljubljanske podružnice, je prikazal položaj gradbenega delavstva v Ljubljani od leta 1923 dalje, ko ni bilo organizacije. V nasprotju s tem je pokazal organizirano delavstvo, ki si je takoj v prvem letu dvignilo mezde.

S. Šušteršič je k zaključku občnega zbora apeliral na članstvo, da se naj še tesneje oklene organizacije, in povsod ter ob vsaki priliki agitira za njo, da bomo tako močnejši dosegli večjih uspehov.

Družnost!

Namesto drv kramp, lopato in . . .

Stanujem tam, kjer stanujejo moji sotrpini, na periferiji bele Ljubljane. Lepih posebnosti naš kraj nima. Če že ima kakšne posebnosti, bi bile k večjemu te, da ima nekaj več raztrganih in lačnih otrok kot je to običajno drugod in pa brezposelnih ali če hočete: »delamrznježev«.

Tudi jaz sem brezposeln, pardon! »delamrznjež«. Preje nisem bil tako pogostoma, sedaj pa redno vsako zimo po nekaj mesecih in tudi poleti me prime včasih ta »bolez«.

Pa mi je zmanjkalo drv za kurjavo. Slišal sem neke, da pri regulaciji Malega grabna leži kup drv, katere bo g. Mulej velikodušno razdelil med revne ljudi. Drva so bila sicer gnila ali vsaj nagnita ali vendar boljše kot nič. In sem jo mahnil po drva.

Pravzaprav moram povedati, da sem bil nekoliko v dvomih, da bi bilo to vse res, kajti v današnjem času krize (?) se dobre ne delijo kar tako. Moraš imeti že posebno srečo.

Pa sem rekel g. Muleju:

— Dober dan g. Mulej! Slišal sem, da imate nekaj drv, katere mislite razdeliti. Mogoče bi smel prositi. Brez posla sem. —

G. Mulej: Drva? Kakšna drva. Nič ne bo drv. Vam delavcem jaz nebi dal drugega kot kramp, lopato in (čez nekaj časa dostavi) smrt.

Nič nisem bil razočaran. Ugibal sem le kaj mu po glavi roji. Aroma, ki je prihajala od njega, me je spominjala na haloške gorice.

Končno je g. Mulej pristavil še sledeče: »Drva bom dal znositi na kup in sežgati.«

In sem šel domov brez drv. A. I.

ŽIVILCI

Sodruži organizirani živilski delavci!

Preteklo leto smo se prebijali skozi razne zapreke v našem skupnem delu in gibanju za poboljšanje delovnih, plačilnih in drugih priboljškov. Izvedli smo 49 tarifnih akcij, od katerih smo jih 46 zaključili z dobrim uspehom. V teh dobah smo pridobili mnogo izkušenj, ki nam bodo za bodoče delo kompas za ohranitev pridobljenih poboljškov. In, če tudi nismo dosegli onih rezultatov, ki smo si jih želeli, vendar smo vse eno lahko ponosni na naše uspehe. Branimo jih povsod in vsledar, kjer so to rezultati našega skupnega dela in napora. Ti naši uspehi naj nam vsem služijo kot nepobiten argument za nasprotnike našega pokreta, kakor tudi za vse tiste, ki so še neorganizirani in begajo po raznih žutih taborih, kakor tudi za vse one, ki v pogledu na razvoj družbe vodijo politiko lovečij mesec z rokami. S tem argumentom se lahko smelo reče: Z našo organizacijsko močjo, združeno in konstruktivno politiko našega živilskega saveza smo iztrgali iz kapitalističnih žepov okoli 10 milijonov dinarjev in je

ta denar prišel v roke onih, ki so te profite stvorili s svojimi žulji... Zavedajoč se, da je to le majhen, neznamen delec tiste, kar so delavske roke pridobile kapitalističnemu svetu, moramo nadaljevati z našim organizacijskim delom in graditi na pomnožitvi in izpolnjenju našega saveza... V letu 1937 naj se izvede mobilizacija vsega organiziranega živilskega delavstva, ki naj gre iz svojih postojank v zaledje med neorganizirane živilske delavce ter iz teh »tahanirancev« napravi poštene delavce-sodruže, ki si bodo z nami vred v skupni borbi izboljšali svoj življenjski položaj in ne tako, kakor do sedaj, ko je moralo organizirano delavstvo dati v borbah žrtve in tribut za težko izvojevane pridobitve tudi njim, ki so stali ob strani in nič žrtvovali ter živeli na naš račun! Zato organizirani živilski delavci in delavka ni tvoja edina naloga le to, da si reden član tvoje podružnice in da si borben takrat, kadar se gre za izboljšanje le tvojeje osebne položaja, ampak da greš tudi na delo in privedeš one, ki stoje ob strani in ki tudi tebi otežujejo napredovanje in poboljšanje življenjskega položaja... da jih privedeš med nas v organizacijo! V tem duhu naj bo usmerjena pot vsega živilskega delavstva v letu 1937! Pomnožimo in izobrazimo se in ne izgovarjamo po nemarnem proletarskega izreka — **DRUŽNOST!** T.

Uredbo o prepovedi nočnega dela v pekarnah je izdalo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravstvo in ministrstvo za trgovino in industrijo. Uredba je podpisana že 27. maja 1930 pod št. 41.603 in objavljena v službenem listu 27. junija 1936 in bi morala najpozneje po 3 mesecih stopiti v veljavo. Za dravsko banovino pa ta uredba še ne velja, ker ni bila objavljena v njenem službenem organu, zato tudi ne uživajo pekovski pomočniki na njenem področju te zaščite in se v pekarnah še nadalje po noči zaposluje pekovski delavstvo. G. ban dr. Marko Natlačen je objubil, da bo ta uredba obnorođovana v kratkem tudi za njegovo banovino. Ponojno naprošamo g. bana, da naši prošnji ugodi in čim prej uredbu uveljavi.

Zveza živilskih delavcev Jugoslavije.

Delavska zbornica sporoča:

»Na predlog gospoda bana je odobril gospod minister za socialno politiko in narodno zdravje Delavski zbornici izredni kredit v znesku 70.000 Din, ki ga je votirala zadnja skupščina Delavske zbornice za podporanje nezaposlenih in zaščito delavskih zaupnikov iz izvenbudžetskih viškov zbornice.

Iz tega kredita se bodo dajale podpore v sporazumu s pristojnimi sreskimi načelstvi in sicer le poročenim brezposelnim zaupnikom, prvenstveno onim z velikim številom otrok.«

Književnost

Ivan Vuk:

1936

Letos kakor tudi prejšnja leta človeku človek bil je volk, mogočno trčuh šel mu v bok, za možgane pa ni bilo mesta.

Mogočen slabega je žrl in gnjetel, siti lačnega do gola skelet, kar imel, mu še odvzel, zdravi bolnega mrzél... Narod pa se z narodom je klat, svet bil ves je vrtoglav.

Vstale so ogromne orožarne, plini — vrag jim ve imena — čakajo nestrpnó žer plamena. Borze spekulirajo nevzdržno, krog trčuha si verige zlate, prav ekvatorske dolžine, vežejo človeške te zverine... Bilance lažejo v vse širine, topovi, mitraljeze, bombe vsepovsod preže, bombardirje, čuj... tam neke grme!

Znanost, veda vedno novih za mórijo ljudskih stvorov znajdb pogina gotovi, Vsa kultura polna je plesnobe kak nekoč v bile dobe, ko po cesti, mlje dolgi, tam med Capou in Rimom križev šestdeset je tisoč stalo, v smrtni grozi trepetalo sužnjev šestdeset je tisoč, za svobodo, srečo umiralo...

Trezen mesec pa z neba gleda roga se in rezonira: Eji, seveda, tam na Gei pač je takšna zmeđa, ker znorela vsa je njena stara čreda —

»Olimpijada nasilja traja dalje.« Ivan Krefc, založila »Ljudska pravica-uprava«, Ljubljana, ček. račun 16.690.